

Terugkijken met Kenrick Heijn

Kenrick Heijn is in dienst van Waternet en projectleider van de dijkverbetering Het Gein. Samen met Tjebbe ga ik Kenrick aan de tand voelen over de dijkversterking. We hebben een afspraak in het hoofdkantoor, een modern gebouw vlakbij de watertoren aan de Korte Ouderkerkerdijk in Amsterdam. Van tevoren hebben we een lijst vragen opgesteld, maar, zoals dat vaak gaat, loopt het gesprek toch anders. Direct na het stellen van de eerste vraag, over wat zijn visie is op hoe het proces is verlopen en hoe hij het heeft ervaren, brandt Kenrick los.

Nu heb ik me natuurlijk van tevoren ingelezen, maar al snel blijkt hoe weinig verstand van zaken ik heb. Daarbij komt dat Kenrick enorm bevlogen is en zich, zoals uit zijn antwoorden blijkt, met hart en ziel aan zijn opdracht wijdt, dus hij heeft veel te vertellen. Gelukkig schrijft Tjebbe, die natuurlijk precies weet waar Kenrick het over heeft, een en ander op. Zelf ben ik bang de draad kwijt te raken dus ik beperk me tot goed luisteren en af en toe een vraag stellen.

Het project dijkverbetering Het Gein startte in 2006. Kenrick is projectleider sinds een interne reorganisatie in 2008.

Hij beseft dat het Gein een uniek gebied is en dat daarom ook bijzondere oplossingen nodig zijn om de dijkversterking zodanig gestalte te geven dat het bijzondere karakter van het Gein behouden blijft. Die oplossingen worden gevonden in samenspraak met de klankbordgroep, die op zijn initiatief is opgericht.

Natuurlijk wil ik weten hoe het komt dat de eerste plannen, toen ze werden gepresenteerd in 2006, zo heel erg rigoureuus in het landschap in zouden grij-

Kenrick op de Wilhelminabrug.

In deze nieuwsbrief

<i>pagina 1</i>	Terugkijken met Kenrick Heijn	<i>pagina 8</i>	Bomen over bomen in Abcoude
<i>pagina 3</i>	Wat heeft het bestuur de afgelopen periode gedaan?	<i>pagina 8</i>	Fort Nigtevecht geïnventariseerd
<i>pagina 3</i>	Compartimentering, oftewel stuw in het Gein	<i>pagina 9</i>	Uitspraak Raad van State inzake 'bootjesaffaire'
<i>pagina 4</i>	Pinksteren langs het Gein	<i>pagina 9</i>	De gele plomp Nuphar lutea
<i>pagina 5</i>	Drie boeren uit het Gein in gesprek op de ALV	<i>pagina 10</i>	Ringslangen bij het Gein
<i>pagina 6</i>	Mega-definitie	<i>pagina 10</i>	Oprichting werkgroep AbcoudeGroen
<i>pagina 7</i>	Groen Lintje	<i>pagina 11</i>	2012 Jaar van de bij
<i>pagina 7</i>	Christo pakt Gein in	<i>pagina 12</i>	Natuurgidsencursus IVN
		<i>pagina 12</i>	Nieuwsmail
		<i>pagina 12</i>	Colofon

De SHG Nieuwsbrief verschijnt ook elektronisch. Kijk op: www.spaarhetgein.nl

pen, terwijl later steeds duidelijker werd dat er ook andere oplossingen mogelijk zijn.

De eerste plannen, legt Kenrick uit, werden gepresenteerd door een extern bureau, Arcadis. Het ging toen nog alleen om het gedeelte van het Gein tussen Driemond en de Wilhelminabrug (Zuid) en het fietspad naar Amsterdam (Noord). Arcadis had zich strikt te houden aan hun opdracht. Zij gingen uit van een 'ideale dijk', d.w.z. een dijk zonder bomen erop. Dat bleek geen goede oplossing. Naderhand, na langdurig beraad, en genoemde interne reorganisatie, werd het overgenomen door Waternet zelf. Eind 2008 kwam er ook een nieuw Waterschapsbestuur.

Vanaf dat moment, vertelt Kenrick, wordt er meer ruimte gegeven om te kijken naar bijzondere omstandigheden en kunnen er uitzonderingen worden gemaakt op geldende regels. Maar waarom, zo vraag ik, wordt er dan plotseling toch weer een onderzoek gedaan en blijkt de dijk nog weer minder zwak te zijn en dus minder ingrepen nodig te hebben dan waar al die tijd van was uitgegaan? Kenrick legt dat graag uit. In de zeventiger jaren zijn in heel Nederland uitgebreide metingen verricht die de eigenschappen van de, uit verschillende grondsoorten bestaande, dijken in kaart hebben gebracht. Lange tijd hebben de resultaten van die metingen als uitgangspunt gediend voor de mate waarin een dijk geacht werd veilig te zijn. Maar de techniek en de kennis schrijden voort en dus wordt met enige tussenpozen opnieuw, en volgens de laatste ontwikkelingen, gemeten. Dat is dus eind vorig jaar weer gebeurd, met voor het Gein een gunstig resultaat! Het Gein heeft toch een andere grondslag dan bijv. de Voetangelweg of de Winkel. Daar zit meer veen in de ondergrond en zakt de dijk sneller dan in het Gein. In het Gein blijkt nu dat er minder ingrijpende werkzaamheden nodig zijn. Als gevolg daarvan kun je bomen sparen.

In het project heeft het team van Kenrick van grof naar fijn gewerkt: steeds is in beeld gebracht welke waarden bij bepaalde maatregelen zouden verdwijnen. Zo was er op een gegeven moment een groep van zo'n 800 bomen 'in de gevarezone'. Het idee was dat bomen uit die groep, als ze zouden omwaaien, een groot gat in de dijk zouden trekken. Volgens de regels zou je dan die bomen moeten kappen. Maar toen ze daar nog eens goed naar keken konden ze aantonen dat de meeste bomen geen gevaar zouden opleveren. Dat was een kwestie van nog eens preciezer rekenen. Eigenlijk, zegt Kenrick, zochten we de randen op van wat mogelijk was. En er is heel veel mogelijk, als je maar wilt. Daarbij is het natuurlijk wel heel belangrijk dat het bestuur aan het begin van het proces aangeeft wat belangrijk wordt gevonden binnen een project, dat er goede oplossingen nodig zijn en dat ze je als projectleider vrijheid geven om dat te bereiken. Dat was een mooie uitdaging, vindt Kenrick. Je moet ook precies de regels kennen en de achtergronden ervan begrijpen. Alleen dan kun je met goede en haalbare voorstellen komen binnen

die regels. We hebben de randen van de regels opgezocht van wat nog mag.

De klankbordgroep heeft daar zeker bij geholpen. In het begin was er heel intensief overleg. Later ontstond er vertrouwen en heeft Kenrick plezierig samengewerkt met de klankbordgroep. Al dat extra onderzoek kost natuurlijk veel geld. Het project heeft ook meer tijd gekost. Normaal was ik al lang ontslagen geweest, grapt Kenrick.

Ik vraag hoe het nu verder gaat. Kenrick zegt dat het plan nu intern wordt afgerond. Een dezer dagen moet het bestuur het officieel goedkeuren en als dat inderdaad gebeurt wordt er een inspraakavond georganiseerd. Dan komt natuurlijk nog een inspraakperiode waarin men kan reageren op de gepresenteerde plannen.

Ik vraag hoe het nu verder gaat. Kenrick zegt dat het plan nu intern wordt afgerond. Een dezer dagen moet het bestuur het officieel goedkeuren en als dat inderdaad gebeurt wordt er een inspraakavond georganiseerd. Dan komt natuurlijk nog een inspraakperiode waarin men kan reageren op de gepresenteerde plannen. Zowel Tjebbe als ik vragen om rekening te houden met de vakantie periode. Maar daar heeft Kenrick al aan gedacht. Hij wil de periode oprekken tot in september. Ook de mogelijkheid voor bewoners langs het Gein om hun individuele situatie te bespreken staat open. Dan moet Waternet nog vergunningen aanvragen en er moet nog het een en ander met de gemeente en de provincie worden geregeld. Als alles volgens wens verloopt kunnen de werkzaamheden starten in 2013. Er is nog geen aannemer gekozen om de werkzaamheden uit te voeren.

Die uitvoering, daar willen we meer van weten. Want wie garandeert dat de aannemer zich houdt aan het plan, en niet per ongeluk toch fouten maakt tijdens de uitvoering?

Kenrick zegt dat zowel Waternet, die daartoe de aannemer op een positieve manier wil stimuleren, als de bewoners, die alert moeten zijn, daar invloed op zullen hebben. Bovendien is in de klankbordgroep afgesproken dat er een groepje Geinbewoners oproepbaar is bij situaties waarbij iets mis dreigt te gaan. De klankbordgroep zal worden opgeheven, maar dit groepje gaat door tijdens de uitvoering.

Kenrick kijkt tevreden terug. Hij vond het Gein een uitdagend project. En "recht toe recht aan" dijkverbetering? Daar is toch immers niets aan!

Tjebbe de Boer / Gay Jannette Walen

Wat heeft het bestuur de afgelopen periode gedaan?

6 januari 2012: Nieuwjaarsreceptie van B&W De Ronde Venen en kramenmarkt in Vinkeveen. We staan er met een enthousiast clubje en ontmoeten veel aardige en interessante mensen, bijv. onze vrienden van de Vereniging de Groene Venen, de wethouders en onze kersverse burgemeester Maarten Divendal.

Februari: Arnold van de Klundert en Tjebbe de Boer gaan naar de proefboerderij Zegveld voor een gesprek met 'zusterverenigingen' in het Groene Hart. Alweer enthousiaste mensen, leuk en leerzaam.

Februari: het vriest dat het kraakt. Op het Gein wordt geschaatst. Het bestuur beraamt een plan voor een wat andere ledenvergadering dit jaar.

Maart: laatste bijeenkomst van de klankbordgroep dijkversterking in Tulip Inn. Het blijkt dat een aantal maatregelen kan vervallen; de dijken zijn sterker dan Waternet eerder dacht. Alweer een meevaller voor het Geinlandschap. Aan het eind van de avond blikken we even terug. Heel bijzonder, we begonnen met veel wantrouwen, nu is de sfeer vriendschappelijk.

Maart: zoals afgesproken tijdens de nieuwjaarsreceptie maken we wat uitvoeriger kennis met De Groene Venen. We spreken af om meer samen te werken. We hebben immers met dezelfde gemeente te maken.

25 april: Algemene ledenvergadering in het café boven de Eendracht. Voor een volle zaal voeren

Lucella Carasso, Henno Hak, Gijsbert Bakhuisen en Theo van Zuijlen een boeiend gesprek over het leven en werken van boeren in het Gein. Veel vragen uit de zaal, soms kritisch. Hoe je als lid van Spaar het Gein ook aankijkt tegen de actuele ontwikkelingen in de landbouw, Spaar het Gein is en blijft een vereniging van boeren en burgers. Elders in dit nummer een nabeschouwing met de drie agrariërs.

Mei: het bestuur reageert op plannen van de provincie Utrecht om windturbines te plaatsen langs het Amsterdam-Rijnkanaal en van de gemeente Amsterdam om datzelfde te doen in o.m. het Gaasperpark en Holendrecht. Een lastig dilemma: opwekking van duurzame energie steunen we graag, maar moet je die enorme turbines dan ook plaatsen in zo'n mooi en kleinschalig landschap als het Gein? Wij hebben de overheden geschreven dat we de turbines liever op afstand willen houden. Dit onderwerp zal ons de komende tijd ongetwijfeld meer gaan bezighouden.

24 juni: 25 jaar getrouwd en een nieuwe stal gebouwd. Tom Snoek gaf een feest en het bestuur is geweest.

Tjebbe de Boer

Compartmentering, oftewel een stuw in het Gein

In het dijkverbeteringsplan dat Waternet bijna klaar heeft zit een maatregel waar tot nu toe nog niet zo veel over bekend is gemaakt. Dat is de zogenaamde compartimentering. Een ingewikkeld woord, maar het komt er op neer dat aan beide uiteinden van het Gein een stuw wordt gebouwd, waarmee het Gein in noodsituaties kan worden afgesloten.

Waarom deze maatregel? Waternet gaat ervan uit dat bomen en dijkveiligheid niet goed samengaan. Als bomen, vooral grotere bomen, omwaaien kunnen ze een gat trekken in de dijk, zodat de kans op een dijkdoorbraak en overstroming toeneemt. In het Gein staan zo'n 4500 bomen. Voor al die bomen heeft Waternet eerst op een eenvoudige manier beoordeeld of er een risico voor de veiligheid is, als ze omwaaien. Voor de bomen waar zo'n risico niet kan worden uitgesloten is gedetailleerd onderzocht

hoe het met dat risico zit. Nu is zo'n beoordeling maar een momentopname. Bomen leven, ze groeien en ontwikkelen zich. Omdat het Gein als geheel en de bomen in het bijzonder als waardevol zijn aangemerkt, heeft Waternet extra maatregelen getroffen om bomen te sparen.

Om het risico op een dijkdoorbraak te verkleinen wil Waternet het Gein tijdelijk afsluiten, als er een boom omwaait en een gat in de dijk veroorzaakt. De afsluiting bij Driemond wordt in zo'n situatie uitgevoerd door de bestaande balgstuw te gebruiken. Deze is aan een restauratiebeurt toe. Aan de kant van Abcoude zal er een nieuwe stuw worden gebouwd tussen of vlak bij het aquaduct en de Jan Swinkelsbrug. Het Gein is hier relatief smal en goed bereikbaar en er is aan beide zijden een breed oeverland aanwezig. Het werk bestaat uit stalen damwanden die in de

oever worden geslagen met een sponning, waarin schotbalken kunnen worden geplaatst om de afsluiting te realiseren.

Als het Gein in noodsituaties aan beide zijden is afgesloten kan het gat, dat een omgewaaide boom in de dijk heeft getrokken onder gecontroleerde omstandigheden worden gedicht, waarna de afsluiting weer wordt opgeheven. Dat laatste is belangrijk voor de afwatering van het achterland, omdat een deel van het water uit de Angstel en de Waver via het Gein richting zee stroomt.

Waternet heeft toegezegd dat zij met de omwonenden zal overleggen over de bouw van het compartimenteringswerk bij Abcoude. Spaar het Gein heeft daarop aangedrongen, mede omdat onlangs op die plek door omwonenden het initiatief is genomen om bomen en struiken te planten.

Beheer

Zoals gezegd, bomen groeien en ontwikkelen zich. Om het veiligheidsrisico te beheersen is een goed beheer van het bomenbestand van belang. Om dit in goede banen te leiden heeft Waternet een beheer-

plan opgesteld. Vanuit Spaar het Gein hebben we daaraan meegewerkt.

In het plan is niet alleen naar de bomen gekeken, maar ook naar het bermbeheer en het beheer van de oeverlanden. Dat is niet zozeer belangrijk voor de veiligheid, maar wel voor het aanzien van het Gein en de ecologische waarde. Bij het beheer en onderhoud van de bermen zijn veel instanties en personen betrokken: Waternet, de gemeente, Landschap Erfgoed Utrecht, de landschapswerkgroep en natuurlijk veel aanwonenden. De budgetten van alle instanties staan onder druk in deze crisistijd. Dat is een probleem dat niet alleen in het Gein speelt, maar eigenlijk overal in onze omgeving. De vraag is of het beheer niet handiger en efficiënter kan en tegelijk met meer aandacht voor de ecologische en landschappelijke waarden. Dit is één van de thema's waarover Spaar het Gein heeft gesproken met onze 'zustervereniging' De Groene Venen.

Heeft u ideeën over het beheer en onderhoud van het groen in het Gein of wilt u daar over meedenken? Laat het weten via info@spaarhetgein.nl

Tjebbe de Boer

Pinksteren langs Het Gein

Wat hadden we een prachtig weer gedurende de Pinksterdagen. Het was het hoogtepunt na dagenlange zonneshijn en een Gein dat mooier dan ooit getooid was met het witte kant van bloeiend fluitekruid en hier en daar het geel van koolzaad. En dan die velden die opgloeiden van het geel van de boterbloemen! Geen bollenveld dat daar aan kon tippen. Al dagenlang werd er tot laat in de avond, soms zelfs in het donker met behulp van sterke koplampen, door de boeren gehoord. De hoog opgetaste

wagens reden af en aan. Maar de pinksterdagen waren voor de meesten de eerste gelegenheid om echt buiten van het warme zomerse weer te genieten. Velen klommen op de fiets en slierden in lange rijen langs het Gein. Anderen namen ook die route, maar helaas voor de liefhebbers van de natuur, waren die gezeten op lawaai en uitlaatgassen producerende motoren. Drie ateliers aan het Gein waren zaterdag en zondag geopend in verband met de Open Atelierroute, met veel bezoekers. Veel bootjes waren er ook,

en zwemmende kinderen. Ook in het Nauwe Gein werd gezwommen. Dat dat niet geheel van risico ontbloot is, bleek toen twee jongens bij het fietsbruggetje iets scherps voelden en vervolgens een hele fiets opdoken en uit het water haalden. Op die route naar het station staan wel vaker verlaten rijwielen,

die vermoedelijk gestolen zijn en dan in het Gein worden gegooid. In dit geval zorgde dat in elk geval voor een boel pret.

GW

Drie boeren uit het Gein in gesprek op de ALV

“Het Geingebied is een agrarisch cultuurlandschap. Het is door de eeuwen heen door boeren gevormd. Wat Spaar het Gein betreft blijft de aanwezigheid van een renderende boerenstand een voorwaarde voor instandhouding van het Geingebied.

Hoe kijken de boeren daar zelf tegenaan? Wat drijft hen en wat houdt hen tegenwoordig bezig? “

Aldus werd de discussie met Henno Hak, Gijsbert Bakhuisen en Theo van Zuijlen, en geleid door Lucella Carasso, aangekondigd.

Maar hoe hebben de drie boeren zelf de discussie ervaren? Benieuwd naar hoe zij terugkijken op die avond ben ik bij alle drie langsgegaan om daar een antwoord op te krijgen!

Opmerkelijk: bij alle drie gesprekken schuiven de vrouwen aan en geven hun mening over het gebeurde. Ook al namen ze niet deel aan de discussie avond, zij zijn net zo betrokken bij het bedrijf en er dagelijks mee bezig.

De reacties en vragen van het publiek in de zaal hadden zowel Henno, Theo als Gijsbert verwacht maar de heftigheid van sommige reacties hadden ze van tevoren niet zien aankomen. De felste kritiek ging over de grootte van de nieuwe stallen en in hoeverre de boeren met de bouw daarvan rekening houden met het specifieke karakter van het Geinlandschap. Henno zegt geen moeite te hebben gehad met vragen die kritisch waren. Ze toonden immers betrok-

kenheid en waren over het algemeen positief. Hij is voorzitter van de Groene Hart Coöperatie, dus wel gewend om zijn verhaal te doen. Hij staat 100% achter wat hij doet en wil dingen best uitleggen. Maar zulke heftige emotionele reacties zoals er die avond ook wel geuit werden leiden nergens toe, vindt hij. Die kunnen boosheid oproepen. Ook Gijsbert vindt sommige heftige reacties meer gebaseerd op emoties dan op feiten. Theo zegt zich ten onrechte veroordeeld te voelen. Hij vindt dat men te snel een oordeel velt, zonder kennis van zaken. Zijn stallen voldoen aan de modernste inzichten wat betreft dierenwelzijn. Ze zijn ruim, licht en schoon. Hij en zijn vrouw Tineke vinden het een mooie stal, die in lijn met de bestaande bebouwing is opgezet.

Ook uit de vragen die gesteld werden over de weidegang, die mede door de media synoniem wordt gedacht aan dierenwelzijn, blijkt dat de meeste mensen een romantisch beeld hebben van het boerenbestaan, vinden ze alle drie. Henno: Veel mensen leven in een stadse omgeving en zijn vaak met heel andere dingen bezig, en hebben daarom geen idee

van het boerenbestaan. Gijsbert: Elke tijd laat z'n sporen na. Alles houden bij het oude kan niet, want vooruitgang zit in de mens. Theo: Waarom vindt het publiek het normaal als een ondernemer zijn bedrijf uitbreidt, maar een boer, die immers evengoed een ondernemer is, en het hoofd boven water probeert te houden, zou dat niet mogen? Gijsbert: Het is makkelijk om van alles van een ander te vinden, zolang het niet over de eigen portemonnee gaat. Henno: Ik heb nog een kleine stal, dus ik moet wel de beesten naar buiten doen. Theo: De meeste mensen weten niet, dat hoe meer vee je hebt, hoe moeilijker het is om ze volop weidegang te geven. Pas nadat het eerste gras gemaaid is voor wintervoer, gaan ze voor het eerst naar buiten. En voorbijgangers zien niet alles. Mijn jongvee loopt altijd buiten, maar niet hier, doch elders, dus dat valt niet op.

Achteraf gezien vindt Theo dat hij te weinig kans heeft gekregen om zijn eigen verhaal te doen. Van tevoren was afgesproken dat alle drie boeren zich zouden introduceren. Maar het begin van de discussie verliep anders en dat vindt hij jammer. Ook Gijsbert had graag wat meer ruimte gehad om wat over zijn bedrijfsvoering te vertellen.

Wat het betekent om boer te zijn aan het Gein, zijn zowel Henno als Theo en Gijsbert zich goed bewust. Henno: Ik had ook in Canada kunnen boeren, maar hier liggen mijn roots. Het zou zonde geweest zijn als de boerderij verkocht had moeten worden. En deze discussieavond heeft me extra doen beseffen dat dit maar een klein gebied is waarin je maatschappelijk moet ondernemen, daar bedoel ik mee, dat je rekening moet houden met de mensen om je heen. Gijsbert: Het Gein is klein, dat heeft natuurlijk zijn nadelen, ook qua bereikbaarheid. Er is veel minder ruimte, vergeleken met bijvoorbeeld de Flevopolder of Friesland. Hoe het zal gaan als de melkquota verdwijnen, zal de toekomst wijzen. Gijsbert is momenteel een nieuwe stal aan het bouwen, waarvan hij hoopt dat die in de herfst klaar zal zijn. Zijn koeien komen dan op compost te liggen, een nieuwe ontwikkeling. Theo runt zijn bedrijf nog samen met zijn vader. Over een aantal jaren hoopt hij het bedrijf helemaal over te nemen. Hij voorziet dat ook bij andere boerenbedrijven aan het Gein de komende jaren veranderingen zullen optreden. Theo: Veel oude stallen zijn aan vervanging toe. En die gaan er anders uitzien, want er worden strengere eisen aan gesteld. Ze zullen groter zijn want per koe is meer ruimte en luchtinhoud gewenst. Maar megastallen zijn en komen er niet aan het Gein, gelukkig. Ik vraag of het een goed idee zou zijn om de discussieavond een vervolg te geven.

Gijsbert: De discussie vervolgen is best mogelijk. Maar dan wel op een manier waarop men van beide kanten open staat voor argumenten. Niet op zo'n emotionele manier veroordelend. Want daar kom je niet verder mee. Henno: Ik zou wel de drie verschillende bedrijfsvoeringen naast elkaar willen zetten. Met een plattegrond van het bedrijfsoppervlak en de

ligging van de verschillende bedrijfsgebouwen erop. Theo daarentegen zegt er niet meer zo'n behoefte aan te hebben. Wat ik jammer vind, maar wel kan begrijpen.

Drie boeren aan het Gein. Alle drie hebben ze me gastvrij ontvangen en waren bereid om me hun mening te geven.

Een opmerking van Henno blijft me bij:

"Het Gein is een boerengemeenschap, je kent elkaar en deelt elkaars lief en leed".

Waarvan akte!

GW

Mega-definitie

Er is volop discussie over de schaalvergroting in de agrarische sector. Omdat het voor veel mensen een emotioneel beladen onderwerp is, is het goed als je weet waar je over praat. Milieudefensie heeft in haar reactie op de natuur-nota van staatssecretaris Bleker daarom geopperd dezelfde definitie te gebruiken als die door andere grote en kleine organisaties in de landbouw en veeteelt sector als ook in de milieusector wordt gebruikt. Voor uw informatie de definitie:

De economische omvang van veehouderijen wordt gemeten in de maat van de Nederlandse Grootte Eenheid (NGE). Het onderzoeksinstituut Alterra van de Universiteit van Wageningen spreekt in haar rapport 'Megastallen in beeld (2007) van een megastal bij meer dan 300 NGE, gebaseerd op het aantal dieren in een bouwblok van meer dan 1,5 hectare. Dit zijn meer dan 7.500 vleesvarkens, 1.200 fokvarkens, 220.000 vleeskuikens, 120.000 leghennen, 2.500 vleeskalveren of 250 melkkoeien. De cijfers van Milieudefensie over het aantal megastallen in Nederland (totaal 575, zie website Milieudefensie) zijn op deze definitie gebaseerd. De gemiddelde omvang van een veehouderij in Nederland ligt onder de 100 NGE. In de definitie van Alterra heeft een megastal dus driemaal de omvang van een modaal familiebedrijf. De staatssecretaris schrijft niet wat hij onder een megastal verstaat, maar spreekt over megabedrijven bij een omvang van 500 NGE, vijfmaal modaal. In deze benadering wordt geen onderscheid gemaakt tussen bedrijven en stallen (een bedrijf kan meerdere stallen hebben), en blijft het derhalve onduidelijk wanneer we van een megastal spreken. (Bron: Nieuwsbrief Milieudefensie Amsterdam)

Inmiddels wordt algemeen gesproken van "megastal" als er sprake is van een oppervlakte van meer dan zes voetbalvelden.

AK

Groen Lintje

Op zondag 17 juni j.l. is door wethouder Erica Spil een "Groen Lintje" uitgereikt aan Moon Wolters en aan Luut Scheenstra. Deze feestelijke uitreiking vond plaats in het NME centrum van de IVN te Wilnis, waar totaal vier genomineerden het lintje kregen opgespeld. Het fenomeen Groen Lintje is iets nieuws en een initiatief van Groen Links de Ronde Venen. Met het toekennen van het lintje beoogt men particulieren, organisaties, ondernemers en winkeliers die zich verdienstelijk hebben gemaakt op het gebied van natuurbehoud en duurzaamheid te belonen en hen tevens even in de schijnwerpers te zetten. De keuze voor Moon en Luut wordt in de nieuwsbrief van Groen Links als volgt gemotiveerd: "Scheenstra heeft in de dagen dat biologisch nog

helemaal niet populair was, zijn poelierswinkel omgevormd tot natuurvoedingswinkel en daarmee als eenmansbedrijf zijn nek uitgestoken."

"Moon Wolters (Abcoude, beeldend kunstenaar) is al jaren secretaris van Milieudefensie Abcoude. Ze is een belangrijk initiator geweest bij vele acties zoals 'de autovrije zondag' en bij de actie 'behoud de bomen aan de des Tombesweg in Abcoude' en heeft het systeem van hergebruik van Kerstbomen opgestart in Abcoude. Recentelijk was zij een van de initiatiefnemers van de werkgroep AbcoudeGroen."

Moon en Luut : Gefeliciteerd!

GW

Christo pakt Gein in

De Hongaarse kunstenaar Christo en zijn partner Jean Claude zijn beroemd geworden door het 'inpakken' van gebouwen. Toch hebben ze 'maar' drie gebouwen ingepakt: de kunsthall in Bern, een groot museum in Chicago en het parlamentsgebouw in Berlijn. Ik ontmoette die twee op Schiphol. Terloops kwamen we te praten over al die meters doek die nu werkloos in een opslag liggen. Wat gaan jullie daar mee doen? Toen ik vertelde dat ik bij Spaar het Gein betrokken was, keek hij geïnteresseerd op: "Ik kan jullie die doeken geven, dan kan je ze in het Gein gebruiken om daar boerderijen mee in te pakken. Of ze kunnen als coulissen worden gebruikt". Stel, op een bepaalde plek wordt de horizon vervuild, dan kan je mijn doeken gebruiken om bijvoorbeeld een 'horizon-vervuiler' in te pakken. Of om verdwenen horizons te herstellen. Je kan die horizon op het doek van Christo soms zelfs mooier maken dan in het 'echt'. Rijke fantasie die Christo.

AK

Bomen over bomen in Abcoude

Drie jaar lang heeft een enthousiast groepje vrijwilligers van de IVN De Ronde Venen & Uithoorn gewerkt aan de totstandkoming van een boekje met bomenwandelingen in vijf dorpskernen van de gemeente de Ronde Venen.

Sinds de gemeentelijke herindeling lag het voor de hand dat de grenzen van de gemeente en deze IVN afdeling, waar Abcoude eigenlijk buiten viel, gelijk zouden worden getrokken. Het boekje, dat oorspronkelijk slechts vier wandelingen zou bevatten, namelijk van Mijdrecht, Vinkeveen, Wilnis en Uithoorn, was bijna klaar, toen ondergetekende in januari voor het eerst van dit leuke project hoorde. Het aanbod om voor Abcoude ook een wandeling in te leveren werd gelukkig geaccepteerd en het resultaat van die samenwerking werd op 3 april gepresenteerd in bijzijn van onze nieuwe burgemeester de heer Divendal en mevrouw Oudshoorn, burgemeester van Uithoorn.

Het is werkelijk een buitengewoon instructief en mooi boekje geworden. De wandelingen lopen door de vijf dorpskernen. Alle beschrijvingen en detailfoto's zijn zo professioneel en duidelijk, dat zelfs de grootste leek vol verwondering ontdekt wat een mooie en soms bijzondere bomen er in onze dorpen groeien. Ook voor ondergetekende was het een ontdekkingstocht. Hoe herken je bomen midden in de winter

als er geen blaadje te zien is? Met behulp van het boekje kan nu iedereen zelfs 's winters de meest voorkomende bomen herkennen.

Een aanrader! Het boekje is bij mij te koop (tel. 284850, ik heb nog een paar exemplaren) en ook boekhandel Sprey heeft er een aantal. Maar de IVN heeft ook nog een voorraad.

De vraag rijst misschien waarom de wandeling niet ook langs het Gein gaat. Desgevraagd werd mij verteld dat er bewust gekozen is voor de bebouwde kom, met wandelingen die niet langer duren dan ongeveer een uur, dus maximaal 4 km. Uitbreiding naar het buitengebied zou in de toekomst misschien overwogen kunnen worden.

Maar feitelijk maakt het niets uit. Met het boekje bij je kun je alle bomen langs het Gein op naam brengen!

N.B. In het najaar organiseert het Cursusproject een lezing en bomenwandeling o.l.v. de IVN in Abcoude.

GW

Fort Nigtevecht geïnventariseerd

Grauwe
vliegen-
vanger

Zaterdag 16 juni kwam een groep leden van de Amsterdamse afdeling van de KNNV (Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, opgericht door

Jacques Thijsse) naar fort Nigtevecht om het gebied te inventariseren op flora en fauna. Spaar het Gein had hen daartoe uitgenodigd. Ook van onze eigen werkgroep Inventarisatie Natuurwaarden waren een aantal leden aanwezig, waaronder Jur van den Bosch, Jan Beekman en Jan Dulfer.

Het bleef droog en de temperatuur was aangenaam dus het was een uitgelezen dag om uitgebreid stil te staan bij alles wat er groeit (gewone bermzegge!), te zoeken naar wat er in en op het water van de fortgracht zwemt (kleine modderkruiper!) en te kijken naar de vogels (broedende grauwe vliegenvanger! (zie foto door Marga Kuperus)

Het komt niet vaak voor dat je op fort Nigtevecht mag rondlopen. Het heeft een totaal andere sfeer dan ons fort Abcoude, is veel opener en heeft daardoor mooie vergezichten naar het zuiden en over het Amsterdam

Rijnkanaal. De "oogst" van de inventarisatie viel niet tegen. Meer dan 40 vogelsoorten, ruim honderd plantensoorten en daarnaast nog het een en ander aan insecten, amfibien en wat er nog meer in het water leeft. Wie meer wil weten over het resultaat kan kijken bij <http://www.knnv.nl/amsterdam/frameWaarnemingen.htm>

Daar staan de waarnemingen van al hun inventarisatiedagen op vermeld.

GW

Uitspraak Raad van State inzake "bootjesaffaire"

Zoals u in onze vorige nieuwsbrief heeft kunnen lezen, is de zaak van de bootjeseigenaren in het Nauwe Gein op 9 februari j.l. door de Raad van State behandeld.

Helaas voor de bootjeseigenaren heeft het Hoogheemraadschap (Waternet) het gelijk aan haar zijde gekregen. Er moet een vaargeul voor twee boten worden vrijgehouden. Het komt er op neer dat overal waar de vaarbreedte smaller wordt dan 7.80 meter, er geen bootjes meer afgemeerd mogen liggen. De vraag rijst wat dan de zin is van de bij de Jan Swinkelsbrug

geplaatste verkeerslichten. Tot nu toe lijken die het vaarverkeer in goede banen geleid te hebben, en dat ondanks de aangemeerde bootjes in het Nauwe Gein! Er is nooit melding geweest van aanvaringen.

Parallel aan de procedure bij de Raad van State liep er ook een bezwaarschriftprocedure bij het Hoogheemraadschap tegen een wijziging van het Verkeersbesluit vaarwegen. Ook in die procedure is getracht ruimte af te dwingen voor de bootjeseigenaren. Ook in die procedure is het argument dat de verkeerslichten de doorvaart voldoende reguleren, helaas niet gehonoreerd. Slechts één eigenaar heeft daarin succes gehad, omdat het Gein daar net voldoende breed is.

Wat zal het een kale boel worden aan de waterkant....

GW/ Rien Leemans

De gele plomp *Nuphar lutea*

Beschrijving;

Behoort tot de Waterleliefamilie maar ziet er heel anders uit. Ze groeit op 80- 200cm diepte in vennen, meren, moerassen en rustige wateren of in zijarmen van riviertjes. Het is een overblijvende waterplant met lange wortelstokken (soms 10 cm dik en meer dan twee meter lang), op de bovenkant zijn littekens van bladeren te zien en aan de onderkant talrijke bijwortels. Aan het uiteinde van de wortelstokken groeien lang gesteelde bladeren, waarvan sommige ondergedoken blijven (als een soort watersla..) en andere op het wateroppervlak drijven. Hun bladschijf kan een lengte bereiken van 40 cm en een breedte van 30 cm De gele bloemen bloeien aan de top van lange stelen van juni tot augustus. 's Nachts gaan de bloemen dicht. Na de bestuiving veranderen de stempel en de stempelschijf in een kruikvormige, veelhokkige vrucht. De plant komt langzaam tot ontwikkeling. De zaden worden door vogels verspreid, de daaruit groeiende plantjes bloeien pas na verloop van vier jaar. De eerste bladeren van het seizoen ontwikkelen zich vanaf de herfst van het voorgaande jaar. Zodra de temperatuur onder de 10 graden C daalt, stagneert de groei en maken de gele plompen zich op om te

overwinteren. De groei wordt hervat in het voorjaar en, na de kleine ondergedoken blaadjes, verschijnen op het wateroppervlak karakteristieke drijvende bladeren die breed en leerachtig zijn en meer ovaal van vorm dan de rondere van de witte waterlelie. Hoewel de plomp in Het Gein nog talrijk voorkomt, wordt ze toch als een zeldzame plant beschouwd.

Geneeskracht:

Vroeger werden de wortelstokken gewaardeerd omdat ze bepaalde alkaloiden en een glycoside bevatten met een hartregulerende werking. Een overdosis kan verlamming van de luchtwegen tot gevolg hebben. (bronnen: "Wilde bloemen" door Theresa Farino en "Water- en weideplanten" door Váslav Vetvic)

Impressie:

Als de zomer komt

De zon door de wolken breekt,

Steek ik mijn vuisten omhoog:

Kom maar op!

En als dank

Weerkaats ik de zon in mijn

Felgele kleur..

Anneke de Groot

Ringslangen bij het Gein

In de nieuwsbrief van december heeft de Commissie Natuurwaarden melding gedaan van de vondst van enkele ringslangen in het afgelopen jaar en daarbij kondigden wij aan dat er dit voorjaar enkele broeihopen zouden worden geplaatst. Begin Mei zijn er

aan iedere kant van het Gein twee broeihopen opgebouwd, bestaande uit een mengsel van paardemest en maaisel op een ondergrond van takken. De hopen zijn dicht bij het water geplaatst op beschutte plekken, waar ook de zon voldoende door kan dringen. Binnen in de hoop kan de temperatuur oplopen tot 40 graden waardoor een klimaat wordt gecreëerd waar de ringslangeieren zich goed kunnen ontwikkelen.

Wat is er zo bijzonder aan ringslangen dat wij er ons voor willen inzetten om de leefomstandigheden van deze dieren te verbeteren? In feite is het de enige slang die in onze omgeving voorkomt en die bovendien in aantal gestaag is afgenomen. Met name ook doordat bij boerenbedrijven minder afvalhopen voorkomen dan vroeger en in het algemeen afval meer wordt opgeruimd en er minder plaats is voor "rafelranden". Gebleken is dat met name het plaatsen van broeihopen de achteruitgang kan keren. In september gaan wij kijken of de ringslang onze broeihopen is gaan gebruiken!

Jan Dulfer

Oprichting werkgroep AbcoudeGroen

Dat de omgeving van het aquaduct er niet bepaald fleurig (en in sommige opzichten juist te fleurig: denk aan het hekwerk!) uitzag was ons allang opgevallen. Veel overleggingen van Spaar het Gein met de Gemeente en Pro-Rail leverden niet veel op helaas.

Dat was voor een groepje enthousiaste bewoners aanleiding om zelf aan de gang te gaan. Er werden vruchtbomen geplant en tijdens een droog voorjaar (vorig jaar!) gingen verschillende bezorgde waterdragers aan het werk om deze van water te voorzien. Ook waren er diverse vrijwilligers die af en toe wat bollen of struikjes plantten. Helaas moesten ze vaak tot de ontdekking komen dat er niet zo goed mee om werd gegaan: bomen en struikjes werden omver gereden of zelfs domweg plat gemaaid...

Dat dergelijke op "ongelukjes" lijkende gebeurtenissen ook elders in het dorp bleken voor te vallen viel een aantal mensen en bezoekers van ons dorp ook op: bermen die er uit gingen zien als kunstgras en/of een biljartlaken doordat er te veel en te vaak werd gemaaid en als klap op de vuurpijl werden, zonder overleg ook heesters, met zorg en enthousiasme door basisschoolleerlingen tijdens boomplantdag 2011 neergezet, er ruwweg uitgetrokken. Een terecht vertoondwaardige leerling die dit voorval aan het Jeugdjournaal vertelde zorgde ervoor dat dit ook het televisienieuws haalde!

Moesten we er voortaan maar aan gaan wennen dat in Abcoude weinig natuurlijk groen en kleurrijke planten te zien zouden zijn vanwege bezuinigingen? Maar juist dit is belangrijk voor mensen: de invloed ervan op lichamelijke en geestelijke gezondheid van

de mens is met verschillende onderzoeken inmiddels wel al bewezen (voor degenen die er nog bewijs voor nodig hebben!)

Gelukkig zijn er altijd wel een paar mensen die het er niet bij willen laten zitten en die de handen ineenslaan om naar creatieve oplossingen te zoeken en die hun deskundigheid, tijd en enthousiasme daarvoor willen inzetten.

Zo is de werkgroep **AbcoudeGroen** opgericht met als doel in overleg met de gemeentelijke beheerders en uitvoerders van het gemeentelijke groen en met de bewoners te zoeken naar andere oplossingen die ervoor zorgen dat Abcoude er aantrekkelijk genoeg kan blijven uitzien door voldoende groen en kleur aan te brengen.

Er zijn al diverse contacten geweest door het volgen van commissievergaderingen in het gemeentehuis en een officiële kennismaking met de betreffende bestuurders. Ook zijn er veel suggesties gegeven en besproken. Een heikel punt van het moment is het kapvergunningenbeleid dat in Abcoude tot nu toe goed geregeld was maar waar de nieuwe gemeente nogal anders over denkt.

De werkgroep houdt hierbij de vinger aan de pols en werkt en denkt mee met de problemen van wetgeving en uitvoering en hoe het contact met bewoners kan worden bevorderd zodat we met elkaar zorgen voor een groene omgeving.

Mailadres: abcoudegroen@gmail.com

Anneke de Groot

2012 Jaar van de bij

Door hun rol in de bestuiving zijn bijen verantwoordelijk voor tachtig procent van de wilde bloemen en planten in de natuur. En zonder de honingbij zou er dertig procent minder groenten en fruit in de winkelschappen liggen. De mens is voor zijn voeding dus afhankelijk van de bij.

De Nederlandse Bijenhoudersvereniging, de NBV, heeft de noodklok geluid over de groeiende bijensterfte. Zelfs nadat de NBV een Deltaplan had opgesteld om met name de honingbij te redden, nam de bijensterfte toe: 22 procent van de volken in 2009, 23 procent in 2010. Door tal van oorzaken gaat bijna één op de vier volken dood en keert na de winter dus niet meer terug.

De belangrijkste oorzaken van de wereldwijde bijensterfte zijn:

- de achteruitgang van de natuurkwaliteit door een terugloop in de biodiversiteit van het plantenrijk (afnemende soortenrijkdom) waardoor er te weinig drachtplanten en wilde bloemen voor de bijen zijn en het verdwijnen van leefgebied en nestgelegenheid voor wilde bijensoorten;
- monotonisering en schaalvergroting in landbouw en landschap met als gevolg een te eenzijdig stuifmeel aanbod, niet goed verdeeld over het jaar;
- (voor de honingbij): de opmars van de varroamijt en de daarmee gepaard gaande opmars van bijenziekten die door de mijt worden overgedragen;
- de grootschalige introductie van voor bijen ongekend giftige systemische insecticiden, met name de zogenaamde neonicotinen en fipronil.

Wat kunnen wij doen om het tij te keren?

Wel doen:

- de bermen en het openbaar groen inzaaien met bijvriendelijke planten en bloemensoorten, die veel bloesem, nectar en stuifmeel geven. Daar profiteren de bijen van, want hun menu wordt gevarieerder, maar ook insecten, vlinders, vogels en andere kleine diersoorten hebben er profijt van. Met als bijkomend voordeel dat de natuur kleurrijker en dus mooier wordt en minder saai en eentonig.
- Erg goed voor de bijen zijn kruidenhoekjes met rozemarijn, lavendel, kattekruid, marjolein, tijm, venkel. Probeer ook de planten in groepen te plaatsen zodat de bij efficiënt zijn werk kan verrichten. Anders dan de hommelt vliegt de honingbij niet snel van de ene plantensoort naar de andere. Als u van fruit houdt, kunt u kiezen voor frambozen of misschien wel een kleine fruitboom of meerdere. Zorg wel dat u dan kiest voor een zelfbestuiver als u maar plaats heeft voor één boom en het zou helemaal mooi zijn om biologisch geteelde bomen

te kopen. Eén van de beste inheemse planten die we vaak in het openbaar groen tegenkomen is de klimop. Deze plant biedt laat in het jaar nog volop nectar en stuifmeel aan talloze insecten.

- Voor Gemeentes: Nodig immers uit bij landschaps- en bestemmingsplannen en geef een imkervereniging tijdelijk braakliggende terreinen in gebruik, waarop een levendig en kleurrijk natuurparkje gecreëerd kan worden. En als beuken en eiken vervangen moeten worden plant dan bijvriendelijke lindebomen en essen. In beuken en eiken zit geen voeding, omdat ze geen dracht hebben.

Niet doen:

- Maai in het bloeiseizoen niet de drachtige bloemen en planten dood. Laat het fluitekruid en andere bremplanten rustig afsterven.
- Maai en snoei selectief. Wilgenkatjes b.v. zijn voor bijen belangrijk!
- Gebruik geen voor de honingbij schadelijke insecticiden (de neonicotinoïde groep). Tot deze groep behoren de insecticiden met de volgende chemische namen:

- Imidacloprid (4 ng is dodelijk voor bijen)
- Clothianidine (4 ng is dodelijk voor bijen)
- Thiacloprid (14 µg is dodelijk voor bijen)
- Thiamethoxam (30 ng is dodelijk voor bijen)
- Acetamiprid (7 µg is dodelijk voor bijen)

Deze stoffen zitten in veel, helaas gewoon bij het plantencentrum verkrijgbare, bestrijdingsmiddelen. Een lijst met namen van deze middelen vindt u op:

<http://bijenstichting.wordpress.com/2011/01/02/insecticiden-om-welke-stoffen-gaat-het-eigenlijk/>

De laatste jaren wordt steeds meer aandacht gegeven aan het houden van bijen in de stad, het zogenaamde urban beekeeping. In Nederland (Amsterdam!) zijn we voorzichtig begonnen maar in Parijs zijn er steeds meer bijenkasten te bewonderen op daken van huizen, balkons, parken en tuinen. Zo worden bijen gehouden op het dak van het operagebouw in Parijs. Er wordt vaak meer honing geproduceerd in de steden dan op het platteland, dankzij het enorme gevarieerde aanbod aan bloemen en omdat er veel minder bestrijdingsmiddelen worden gebruikt.

Bron en meer info:

www.jaarvandebij.nl

GW

Natuurgidsencursus IVN

IVN-Vereniging De Ronde Venen & Uithoorn start het volgend jaar op 4 februari 2013 een nieuwe natuurgidsencursus.

Een centrale rol van het IVN is mensen bewust maken van het belang van de natuur in hun woonomgeving en het laten zien van de schoonheid van deze natuur.

Tientallen vrijwilligers zetten zich binnen het IVN in, om door middel van allerlei voorlichtende en educatieve activiteiten, het belang van natuur onder de aandacht te brengen. Om die taak goed te kunnen vervullen worden vrijwilligers opgeleid tot natuurgids.

Onze afdeling verzorgt al zo'n 35 jaar de natuurgidsencursus. Het is een breed opgezette cursus die in totaal anderhalf jaar in beslag neemt. De cursus is door de landelijke IVN organisatie opgezet, maar biedt voldoende ruimte om het programma een sterk regionaal accent te geven. En wij zitten in een heel interessant gebied met een grote diversiteit. De specifieke kenmerken van veenweidegebied en droogmakerijen komen volop aan bod in de cursus. De cursus wordt gegeven door ervaren vrijwilligers uit de eigen afdeling en door gastdocenten. De cursus is ook voor jezelf een geweldige verrijking.

Je leert je eigen omgeving veel beter kennen en met de basiskennis die tijdens de cursus wordt opgedaan kun je heel goed aan een of meer van de vele werkgroepen meedoen die binnen de vereniging actief zijn. Onze veenweiden hebben een gevarieerde begroeiing met veel vogelsoorten, die je steeds beter leert waarnemen. Je gaat de omgeving met andere ogen zien. Zie website: www.ivn.nl/derondevenen&uithoorn Hier vindt u meer informatie over onze natuurgidsencursus

Cindy Raaphorst, voorzitter van IVN-vereniging De Ronde Venen & Uithoorn

Ontvangt u al Nieuwsmail?

Als lid van Spaar het Gein ontvangt u twee keer per jaar automatisch deze papieren Nieuwsbrief. Daarnaast kunt u ook een aantal malen per jaar de gratis digitale Nieuwsmail ontvangen. Het enige dat u daarvoor moet doen is uw naam en emailadres invullen in de invulveldjes in de rechterkolom op www.spaarhetgein.nl.

U wordt dan bijvoorbeeld geïnformeerd over actuele berichten die niet kunnen wachten op de volgende papieren Nieuwsbrief. Of bijvoorbeeld over de eerstvolgende knotactiviteit. Of over een peiling die we onder de leden willen houden.

Doen! Kleine moeite, groot gemak.

Het bestuur van Spaar het Gein

Voorzitter:

Tjebbe de Boer 0294 28 4531 • deboermetz@chello.nl

Secretaris:

Anneke de Groot 0294 28 48 07 •

f2ha.a.de.groot66@hetnet.nl

Penningmeester

Rien Leemans 0294 28 50 99 • fax 08 47 31 51 42

info@spaarhetgein.nl

Leden:

Femke Hak 0294 28 13 48 • femke.hak@ziezo.biz

Arnold van de Klundert 0294 28 50 99 •

arnold@antenna.nl

Tom Snoek 0294 28 34 01 •

snoek.mariashoeve@rumaweb.nl

Christiaan v.d. Anker •

Christian_van_den_anker@hotmail.com

De Nieuwsbrief van de vereniging Spaar het Gein verschijnt tweemaal per jaar en wordt gratis aan de leden toegezonden. Lezers zijn van harte uitgenodigd om kopy in te zenden. Wij denken aan stukjes over onderwerpen die te maken hebben met de geschiedenis, de actuele situatie of de toekomst van het Gein. Voor het samenstellen en bijhouden van een archief willen wij graag beschikken over allerlei materiaal, geschreven teksten, dia's of foto's.

Redactie:

Arnold van de Klundert

Kerkstraat 32-B • 1391 HC Abcoude

Tel: 0294 28 57 36 • arnold@antenna.nl

Gay Jannette Walen

Stationsstraat 22 • 1391 GP Abcoude

Tel. 0294 28 48 50 • walenjgg@kpnmail.nl

Fotografie:

Gay Jannette Walen • Waternet • IVN

Vormgeving:

Pier 19 Grafisch ontwerpers Utrecht, Theo Snoek